

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

TALEPAPIR – DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Samråd i Børne- og Undervisningsudvalget (BUU)
Titel	Åbent samråd om forskel på tilskud til private og kommunale dagtilbud
Målgruppe	Børne- og Undervisningsudvalget
Arrangør	BUU/ Spørgsmål er stillet efter ønske fra Helena Artmann Andresen (LA).
Taletid	Ca. 6 min.
Tid og sted	27. marts kl. 10.15-11.15 i vær. 2-133.

Samrådsspørgsmål E.

Mener ministeren, at det er retfærdigt, at 8 ud af 10 kommuner giver mindre i tilskud til private institutioner end til kommunernes egne institutioner? Og vil ministeren uddybe hvilke konsekvenser, det har for børn, familier og private dagtilbud, når kommunerne i gennemsnit giver 15.000 kr. mindre i årligt tilskud til et barn i en privat vuggestue end til et barn i en kommunal vuggestue? Har ministeren i sinde at gøre noget for at stoppe denne forskelsbehandling, så alle børnefamilier, uanset deres økonomiske situation, har mulighed for at vælge et alternativ til de kommunale dagtilbud?

Der henvises til "Tue slår alarm: 'Uretfærdig' behandling går ud over børnene", bt.dk, den 27. januar 2025.

Contents

1. Indledning.....	1
2. Er det retfærdigt, at 8 ud af 10 kommuner giver mindre i tilskud til private institutioner end til kommunernes egne institutioner?.....	1
3. Konsekvenser for børn, familier og private dagtilbud, når private vuggestuer får et lavere tilskud end kommunale vuggestuer - og vil M vil stoppe 'forskelsbehandlingen?.....	5
4. Afslutning	8

1. Indledning

- Tak for indkaldelsen til det her samråd, som består af flere samrådsspørgsmål.

2. Er det retfærdigt, at 8 ud af 10 kommuner giver mindre i tilskud til private institutioner end til kommunernes egne institutioner?

Forskellige driftsformer/forskellige krav

- Jeg vil godt starte med at sige, at jeg er glad for, at man i Danmark kan drive dagtilbud på forskellige måder.
- Det betyder, at forældrene ofte har mere end ét tilbud at vælge mellem, og det er godt.

- I Danmark har vi så en lang tradition for, at dagtilbud både kan drives kommunalt og privat.
- Kommunerne kan drive kommunale daginstitutioner og kommunal dagpleje.
- Og private dagtilbud kan etableres af private leverandører som både selvejende daginstitutioner, udliciterede daginstitutioner, puljeordninger, privatinstitutioner og privat dagpleje.
- Der knytter sig forskellige kendetegn til de forskellige driftsformer. Og der er, som jeg lige har nævnt, adskillige af dem.
- Driftsformen privatinstitution, som det her samråd handler om, er det eneste dagtilbud, som har en lovsikret ret til at etablere sig - og dermed også en lovsikret ret til at få en række tilskud fra kommunen. Altså som det eneste.
- Et andet kendetegn er, at kommunen ikke kan anvise børn til en privatinstitution, og privatinstitutionen fastsætter selv forældrebetalingen - uden en øvre grænse. Samtidig så kan privatinstitutioner trække evt. overskud ud af driften.
- Hvis man fx sammenligner med en selvejende daginstitution, så er den selvejende afhængig af en aftale med kommunen om driften, der er loft på forældrebetalingen og – meget centralt - kommunen kan anvise børn til institutionen. Også børn med særlige udfordringer. Forholdene er altså meget, meget forskellige.

Tilskud afspejler kommunens serviceniveau

- Reglerne om driftstilskud til privatinstitutioner er fastsat, så det ikke skal være udgiftsdrivende for en kommune, at forældre vælger en plads i en privatinstitution.
- Og det er vel egentlig også fair nok. At de øvrige borgere i kommunen jo ikke skal have penge op af lommen, fordi der er én familie, der vælger at sende sit barn i en privatinstitution.
- Det, synes jeg faktisk, er et indlysende godt og rimeligt princip.
- *Hovedreglen* er, at driftstilskuddet til en privatinstitution skal svare til den udgift, som barnet ville have kostet kommunen, hvis forældrene havde valgt en kommunal eller selvejende daginstitutionen *eller* dagpleje.
- Det svarer til det serviceniveau, som forældrene har betalt skat til. Og som alle de andre forældre i kommunen har betalt skat til.
- Dagplejen kan være billigere end daginstitutioner. Derfor kan driftstilskuddet til en privat vuggestue være mindre end den udgift, som en kommune har til kommunale og selvejende vuggestuer.
- Kommunerne har dog *mulighed for* at give et driftstilskud, som svarer til kommunens udgift til kommunale og

selvejende vuggestuer. Det er der nogle kommuner, der gør, men det er de ikke forpligtet til.

- Hvis man forestillede sig, at en privat vuggestue havde ret til et driftstilskud, som alene tog højde for kommunes udgift til kommunale og selvejende vuggestuer - og ikke dagplejen – så kunne det blive udgiftsdrivende for kommunens øvrige borgere.
- Og det hænger sammen med *retten* til at etablere sig.
- Fordi privatinstitutioner har, som jeg har nævnt, en etableringsret, og derfor har kommunen heller ikke indflydelse på antallet af privatinstitutioner i kommunen – men kommunen er forpligtet til at give godkendte privatinstitutioner en række tilskud pr. barn.
- Og det er årsagen til, at reglerne er fastsat, som de er.
- Så opsummerende på første spørgsmål:
- Ja, jeg synes, det er indlysende rigtigt og rimeligt, at driftstilskuddet til en privatinstitution fastsættes på baggrund af udgiftsniveauet i forældrenes opholdskommune.
- Det harmonerer med det serviceniveau, som forældrene har betalt skat til – som jo er udgangspunktet for forældrenes ret til f.eks. at vælge en plads i en privatinstitution.
- Og jeg mener, at det vil være farligt at bede de øvrige forældre i kommunen om at skulle have penge op af lommen, fordi nogen forældre i kommunen vælger at sende barnet på privatinstitution.

Privatinstitutioner kan hæve forældrebetalingen

- Og så er det også vigtigt at huske, at en privatinstitution selv fastsætter forældrebetalingen.
- Hvis en privatinstitution vurderer, at det er nødvendigt at hæve forældrebetalingen, kan den jo også gøre det.
- Det er en mulighed, som kommunale og selvejende institutioner ikke har.

* * *

3. Konsekvenser for børn, familier og private dagtilbud, når private vuggestuer får et lavere tilskud end kommunale vuggestuer - og vil M vil stoppe 'forskelsbehandlingen'?

- Så bliver jeg også spurgt:
- hvilke konsekvenser det har for børn, familier og private dagtilbud, når kommunerne i gennemsnit giver mindre i årligt tilskud til et barn i en privat vuggestue end til et barn i en kommunal vuggestue.
- Og om jeg vil stoppe, i anførelsestegn, 'forskelsbehandlingen', så alle børnefamilier har mulighed for at vælge et alternativ til de kommunale tilbud.
- Jeg vil godt besvare de to spørgsmål samlet.

- Spørgsmålene henviser til en artikel fra BT, som omtaler en analyse fra de private daginstitutioners egen interesseorganisation. Det er en analyse, der konkluderer, at børn i privatinstitutioner får lavere tilskud end børn i kommunale.
- Det er også en analyse, der konkluderer, at forskelle i tilskud primært skyldes de regler, der gælder.
- Jeg vil ikke gå nærmere ind i DI's analyse, da det vil blive meget teknisk.
- Jeg vil dog sige, at analysen efter ministeriets vurdering ikke giver et retvisende billede af forskelle i tilskud - på grund af de forudsætninger, som analysen baserer sig på.
- Det fremgår også af analysen, at de beregnede afvigelser i driftstilskud skal tages med forbehold.
- Det handler bl.a. om kommunens udgifter til støtte til børn, som efter gældende regler skal fraregnes i driftstilskuddet.
- I forhold til administrationstilskuddet sammenligner analysen administrationstilskuddet til privatinstitutioner med kommunens udgifter til administration OG ledelse
- Og kommunens udgifter til ledelse indgår efter gældende regler ikke i beregningen af administrationstilskuddet.
- Jeg er med på, det er lidt teknisk, men det er årsagen til, at DI's analyse, ifølge ministeriet ikke giver et retvisende billede.

Der er ikke tale om forskelsbehandling men forskelle ved driftsformerne.

- I tilfælde, hvor en privatinstitution får et lavere driftstilskud pr. barn, kan konsekvensen være, at privatinstitutionen må sætte forældrebetalingen op.
- Det er som nævnt en mulighed, som alene privatinstitutioner har.
- Samtidig vil jeg gerne understrege, at alle forældre med børn i privatinstitutioner - på linje med alle andre forældre med børn i kommunale og private dagtilbud - kan få et økonomisk fripladstilskud, hvis de opfylder betingelserne.
- Det betyder, at betalingen for pladsen i privatinstitutionen enten nedsættes eller helt bortfalder.
- Jeg mener derfor ikke, at man kan tale om forskelsbehandling. Men om forskellige driftsformer.
- Som det er i dag, har mange forældre mulighed for at vælge et privat alternativ til en kommunal daginstitution eller dagpleje, fordi der på dagtilbudsområdet netop er mange private leverandører.
- Og derfor er det heller ikke et spørgsmål om 'kommunalt frem for privat' eller omvendt.

* * *

4. Afslutning

- Tak for ordet.